

Granskning av specialdestinerade statsbidrag

Högsby kommun

September 2020

Caroline Liljebjörn

Elin Freeman

Ankom: 2020-10-29 Ärende: KU 2020.270 Handling: 250438

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Inledning	5
Bakgrund	5
Syfte och Revisionsfrågor	5
Revisionskriterier	5
Metod	5
laktagelser och bedömningar	7
Finns ändamålsenliga rutiner för att säkerställa att det finns information om tillgängliga statsbidrag att söka samt att det är tydligt vem som fattar beslut om statsbidrag ska sökas eller ej?	7
laktagelser	7
Bedömning	8
Finns ändamålsenliga rutiner för ansökan av statsbidrag?	8
laktagelser	8
Bedömning	9
Har nämnden beslutat om ny verksamhet som finansieras av specialdestinerade statsbidrag?	9
laktagelser	9
Bedömning	10
Finns tillförlitliga och säkra rutiner för uppföljning och rapportering av använt bidrag?	10
laktagelser	10
Bedömning	11
Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/återredovisning till staten av riktade statsbidrag?	11
laktagelser	11
Efterlevs riktlinjer och rutiner för ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning till staten?	12
laktagelser	12
Bedömning	15

Sammanfattning

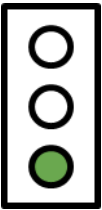
Kommunerna tilldelas möjlighet att söka flera olika typer av statsbidrag, vilka delas i generella och riktade statsbidrag. De riktade statsbidragen ställer ofta krav på direkta åtgärder, kommunal medfinansiering eller att kommunen inte får genomföra effektiviseringar (som medför minskade kostnader) inom området som statsbidraget avser, exempelvis statsbidraget för likvärdig skola. För allt fler kommuner har vissa av de riktade statsbidragen nu kommit att bli av sådan storlek att de används som en direkt delfinansiering av den kommunala verksamheten. Det ekonomiska beroendet av riktade statsbidrag medför en risk då kommunen kan missa att söka ett statsbidrag eller av okunskap vidta åtgärder som medför att rätten till statsbidraget försvinner. Vidare finns för vissa av bidragen risk att kommunen vid en ej tillfredsställande redovisning blir återbetalningsskyldiga. Det finns av dessa anledningar skäl att granska att den interna kontrollen avseende att bevaka, söka, beräkna och återrapportera statsbidrag är väl fungerande.

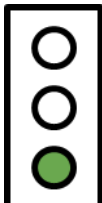
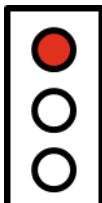
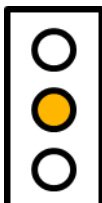

Revisorerna har utifrån genomförd riskanalys beslutat om att genomföra en granskning gällande den interna kontrollen avseende statsbidrag.

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer att den interna kontrollen för hantering av specialdestinerade statsbidrag är tillräcklig.

Vi bedömer att kommunstyrelsen inte fullt ut säkerställer att den interna kontrollen för hantering av specialdestinerade statsbidrag är tillräcklig.

Bedömningen grundas på avstämningen av revisionsfrågorna.

Revisionsfrågor	Kommentar	
Finns ändamåls- enliga rutiner för att säkerställa att det finns information om tillgängliga statsbidrag att söka samt att det är tydligt vem som fattar beslut om statsbidrag ska sökas eller ej?	Uppfyllt Vi bedömer att det i allt väsentligt finns ändamålsenliga rutiner att inhämta information om tillgängliga specialdestinerade statsbidrag genom att det både inom utbildningsutskottet och socialutskottets förvaltningar finns utsedda personer som bevakar statsbidrag genom de kanaler som finns tillgängliga. Vi ser positivt på att systematiken och framförhållningen kommer att öka inom socialutskottets förvaltning då statsbidragskalendern kopplas ihop med årshjulet.	

<p>Finns ändamåls- enliga rutiner för ansökan av statsbidrag?</p>	<p>Uppfyllt Vi bedömer att det i allt väsentligt finns ändamålsenliga rutiner för ansökan av statsbidrag. Det baserar vi på att det finns ansvariga som håller ihop ansökningsförfarandet inom båda utskottens förvaltningar och att det krävs digital inloggning för att kunna söka statsbidragen.</p>	
<p>Har kommunstyrelsen beslutat om ny verksamhet som finansieras vid specialdestinerade statsbidrag?</p>	<p>Ej uppfyllt Vi bedömer att kommunstyrelsen inte beslutar om ny eller utökad verksamhet som finansieras av statsbidrag. Det baserar vi på att bidragen inte ingår i driftbudgeten och inte beslutas i separata ärenden. Vi anser därmed att kommunstyrelsen på ett tydligare sätt bör ta ställning till bidrag som riskerar att permanenta verksamhet.</p>	
<p>Finns tillförlitliga och säkra rutiner för uppföljning och rapportering av använt bidrag?</p>	<p>Delvis uppfyllt Vi bedömer att det delvis finns tillförlitliga rutiner för uppföljning och rapportering av använt bidrag. Inom båda utskottens förvaltningar ingår de specialdestinerade bidragen i den ordinarie processen för uppföljning av verksamhet och ekonomi inom förvaltningen och till kommunstyrelsen. Vi anser dock att redovisningen av de specialdestinerade statsbidragens påverkan på kommunstyrelsens ekonomi och verksamhet bör förtydligas.</p>	
<p>Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapport- ering/redovisning till staten av riktade statsbidrag?</p>	<p>Uppfyllt Vi bedömer att det finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering av riktade statsbidrag. Det baserar vi på att det finns ansvariga tjänstepersoner som bevakar datum för återrapportering och att vår granskning av utvalda statsbidrag visar att återrapportering lämnas in.</p>	

Efterlevs riktlinjer och rutiner för ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning till staten?

Uppfyllt

Vi bedömer att riktlinjer och rutiner i allt väsentligt efterlevs för ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning till staten. Det baserar vi på att granskningen av utvalda statsbidrag visar att hanteringen har skett i enlighet med de riktlinjer som gäller för bidragen och de interna rutiner som upprättats inom respektive förvaltning.

Rekommendationer

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- säkerställa att på ett tydligare sätt ta ställning till bidrag som riskerar att permanenta verksamheten.
- uppföljningsprocessen förtydligas så att redovisningen av de specialdestinerade statsbidragens påverkan på kommunstyrelsens ekonomi och verksamhet framgår.
- med hänsyn till de specialdestinerade statsbidragens omfattning för verksamheten begära en riskanalys som visar vilken beredskap som finnas att på kort sikt hantera en avveckling av de kostnader som är kopplade till dessa statsbidrag.

Inledning

Bakgrund

Kommunerna tilldelas möjlighet att söka flera olika typer av statsbidrag, vilka delas i generella och riktade statsbidrag. De riktade statsbidragen ställer ofta krav på direkta åtgärder, kommunal medfinansiering eller att kommunen inte får genomföra effektiviseringar (som medför minskade kostnader) inom området som statsbidraget avser, exempelvis statsbidraget för likvärdig skola. För allt fler kommuner har vissa av de riktade statsbidragen nu kommit att bli av sådan storlek att de används som en direkt delfinansiering av den kommunala verksamheten. Det ekonomiska beroendet av riktade statsbidrag medför en risk då kommunen kan missa att söka ett statsbidrag eller av okunskap vidta åtgärder som medför att rätten till statsbidraget försvinner. Vidare finns för vissa av bidragen risk att kommunen vid en ej tillfredsställande redovisning blir återbetalningsskyldiga. Det finns av dessa anledningar skäl att granska att den interna kontrollen avseende att bevaka, söka, beräkna och återrapportera statsbidrag är väl fungerande.

Revisorerna har utifrån genomförd riskanalys beslutat om att genomföra en granskning gällande den interna kontrollen avseende statsbidrag.

Syfte och Revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer att den interna kontrollen för hantering av statsbidrag är tillräcklig.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Finns ändamålsenliga rutiner för att säkerställa att det finns information om tillgängliga statsbidrag att söka samt att det är tydligt vem som fattar beslut om statsbidrag ska sökas eller ej?
- Finns ändamålsenliga rutiner för ansökan av statsbidrag?
- Har nämnden beslutat om ny verksamhet som finansieras via specialdestinerade statsbidrag?
- Finns tillförlitliga och säkra rutiner för uppföljning och rapportering av använt bidrag?
- Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag?
- Efterlevs riktlinjer och rutiner för ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning till staten?

Revisionskriterier

- Förordningar om särskilda statsbidrag inom nämndernas ansvarsområden
- Kommunens styrande ekonomi

Metod

Vi har tagit del av följande dokument: internkontrollplan för socialutskottet, förteckning

över erhållna statsbidrag 2019 och 2020 samt rutin för hantering av statsbidrag inom utbildningsutskottets förvaltning.

Vi har valt ut följande specialdestinerade bidrag för granskning:

Utbildningsutskottet: Lågstadiesatsningen 2018/2019, läslyftet i förskolan 2018/2019 samt statsbidrag för introduktionsprogram 2020. Samtliga bidrag avser Skolverket.

Socialutskottet: God och nära vård 2020, Stimulansmedel för att motverka ensamhet bland äldre och för ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom 2020 samt Stärkt bemanning inom den sociala barn- och ungdomsvården 2019.

För utvalda statsbidrag har vi granskat villkor för respektive bidrag, ansökan, beslut och i förekommande fall återrapportering.

Vi har genomfört följande intervjuer inom utbildningsutskottet: skolchef, utvecklingsstrateg, rektor förskolan och rektor introduktionsprogrammet.

Vi har genomfört intervjuer inom sociala utskottet: IFO-chef, medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) tillika folkhälsosamordnare samt controller.

Rapporten har varit föremål för sakgranskning.

Iakttagelser och bedömningar

För varje kontrollmål redogörs för vilka iakttagelser och revisionella bedömningar som gjorts därpå.

Finns ändamålsenliga rutiner för att säkerställa att det finns information om tillgängliga statsbidrag att söka samt att det är tydligt vem som fattar beslut om statsbidrag ska sökas eller ej?

Iakttagelser

Utbildningsutskottet

Inom utbildningsutskottets förvaltning är det utvecklingsstrategen som har det övergripande ansvaret för att samordna hanteringen av specialdestinerade statsbidrag. Samordningen sker tillsammans med skolchef och ekonom. Med samordna avses att bevaka att ansökningar, rekvisitioner och redovisningar görs i tid.

Övervägande delen av de specialdestinerade statsbidragen inom skolan kommer från Skolverket. Utvecklingsstrategen bevakar kommande statsbidrag genom att regelbundet söka på Skolverkets webbsida samt genom att ta del av statsbidragskalendern som Skolverket tillhandahåller. Statsbidragskalendern visar alla bidrag som är sökbara under ett år, när de kan sökas och vilken verksamhet som bidraget avser.

För att ha god framförhållning förtecknas kommande statsbidrag i ett särskilt dokument. Av dokumentet framgår datum för ansökan och redovisning, vad bidraget avser samt namn på den som ansvarar för handläggningen av bidraget. När nya statsbidrag finns tillgängliga för ansökan beslutar skolledning om vem som ska vara ansvarig för handläggningen. Beslut om att inte söka ett statsbidrag fattas gemensamt i skolledningsgruppen. Utvecklingsstrategen vidarebefordrar informationen om sökbara statsbidrag till berörda rektorer.

Utbildningsutskottets förvaltning har även fått del av bidraget från Tillväxtverket för att stärka de 30 mest socioekonomiskt utsatta kommunerna eftersom bidraget till delar avsåg barn och unga.

Socialutskottet

Specialdestinerade statsbidrag inom socialutskottets förvaltning utges främst från Socialstyrelsen. Statsbidragen kan vara utformade på olika sätt, men de vanligaste är:

Verksamhetsbidrag – bidragen riktas till en eller flera verksamhetsområden. Det ställs krav på motprestation, måluppfyllelse och resultat.

Stimulansbidrag – avser utvecklingsbidrag och tidsbegränsade bidrag för ett särskilt verksamhetsområde.

Inom socialutskottets förvaltning är det kontrollern som är ombud gentemot Socialstyrelsen. Uppdraget innebär att tillsammans med ansvarig chef göra

ansökningar och rekvisitioner av statsbidrag medan redovisningar görs av ansvarig chef.

Information om statsbidragen inhämtas främst via nyhetsbrev och nätverk. Det finns även en statsbidragskalender som Socialstyrelsen tillhandahåller. Statsbidragskalendern visar alla bidrag som är sökbara under ett år, när de kan sökas och vilken verksamhet som bidraget avser. I intervju beskrivs att statsbidragskalendern ska börja användas mer aktivt genom att kopplas till förvaltningens årshjul i syfte att få bättre framförhållning i planeringen av statsbidragen.

Inom socialförvaltningen finns en ledningsgrupp där det fattas beslut om utlysta statsbidrag ska sökas eller om det finns skäl att avstå. I intervju beskrivs att det inte alltid finns resurser att organisera de åtgärder som är kopplade till vissa bidrag.

Bedömning

Vi bedömer att det i allt väsentligt finns ändamålsenliga rutiner att inhämta information om tillgängliga specialdestinerade statsbidrag genom att det både inom utbildningsutskottet och socialutskottets förvaltningar finns utsedda personer som bevakar statsbidrag genom de kanaler som finns tillgängliga. Vi ser positivt på att systematiken och framförhållningen kommer att öka inom socialutskottets förvaltning då statsbidragskalendern kopplas ihop med årshjulet.

Vi bedömer vidare att det inom både utbildningsutskottet och socialutskottet förvaltningar är verksamhetsansvariga chefer som fattar beslut om specialdestinerade statsbidrag ska sökas eller ej efter samråd med förvaltningschefen.

Revisionsfrågan bedöms som uppfylld.

Finns ändamålsenliga rutiner för ansökan av statsbidrag?

lakttagelser

Utbildningsutskottet

Den som utsetts att vara ansvarig för handläggning av statsbidraget inhämtar information från Skolverkets webbsida om vilka förutsättningar som gäller för bidraget. Informationen omfattar syfte, vem bidraget riktas till, bidragsramen, villkoren för bidraget samt vilka uppgifter som krävs vid ansökan och redovisning. Ansökan av samtliga bidrag sker digitalt genom inloggning på Skolverkets webbsida.

Bidrag som avser hela huvudmannens verksamhet till exempel grundskolan hanteras antingen av skolchefen, utvecklingsstrategen eller någon av rektorerna. Det är till exempel en av rektorerna som hanterar statsbidraget för karriärtjänster för hela kommunen.

När bidraget betalas ut öppnas ett projektnummer i ekonomisystemet för att samla intäkter och kostnader som hör till bidraget. Den främsta anledningen är att underlätta uppföljning och återredovisning av statsbidragen. Det finns även bidrag som inte redovisas med projektnummer på grund av att det inte finns samma krav på återrapportering till exempel maxtaxa i förskolan, karriärtjänster och lärarlönelyftet.

Socialutskottet

Efter beslut av ledningsgruppen ansöker kontrollern om de flesta utlysta bidrag via Socialstyrelsens eller SKR:s webbplats. Ansökningar kan bara göras av den tjänsteperson som registrerats hos Socialstyrelsen som kommunens ombud. Vid rekvisition av bidrag efterfrågas uppgifter som referensnummer för statsbidraget, kommunens organisationsnummer och uppgifter till kontaktperson. Som kontaktperson anges chefen för individ- och familjeomsorgen eller äldreomsorgen beroende på statsbidragets omfattning. Om bidraget kräver en ansökan ställs den samman av ansvarig chef medan kontrollern sköter den praktiska hanteringen. Ansökan eller rekvisitionen signeras via bank-ID. Manuella ansökningar signeras av ansvarig chef.

Bedömning

Vi bedömer att det i allt väsentligt finns ändamålsenliga rutiner för ansökan av statsbidrag. Det baserar vi på att det finns ansvariga som håller ihop ansökningsförfarandet inom båda utskottens förvaltningar och att det krävs digital inloggning för att kunna söka statsbidragen.

Revisionsfrågan bedöms som uppfylld.

Har nämnden beslutat om ny verksamhet som finansieras av specialdestinerade statsbidrag?

Iakttagelser

Utbildningsutskottet

Under år 2019 uppgick specialdestinerade statsbidrag från Skolverket till ca 12,7 mnkr för utbildningsutskottets del. De största bidragen avsåg "Likvärdig skola" med 5,7 mnkr, "Fler anställda i lågstadiet" med 1,9 mnkr, "Gymnasieskolans introduktionsprogram" med 0,8 mnkr samt "Till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare" med 0,8 mnkr.

Budgetmässigt hanteras de specialdestinerade statsbidragen olika. En del bidrag utlyses i god tid medan besked om andra statsbidrag kommer väldigt sent. De statsbidrag som är inräkande i budgeten är bidraget för maxtaxa i förskolan samt bidraget för kommuner som tillämpar maxtaxan.

I intervju beskrivs att ledamöterna i utbildningsutskottet får information vad större statsbidrag används till. Det gäller till exempel statsbidragen för likvärdig skola och för karriärtjänster. Ofta ges informationen i samband med beskrivning av utvecklingsinsatser som finansieras av bidragen. Utbildningsutskottet blir även informerade om vilka tjänster som finansieras av statsbidragen.

De specialdestinerade statsbidragen av tillfällig karaktär hanteras utanför budgeten. Det gällde till exempel statsbidraget för lågstadiesatsningen som användes till att utöka bemanningen med lärare och fritidspedagog. De tjänster som finansierades av statsbidraget var identifierade på individnivå. När bidraget upphörde ersattes det av statsbidraget för likvärdig skola. Skolledningen tog beslutet att låta tjänsterna vara kvar och finansieras av det nya statsbidraget. Utskottet informerades om beslutet, men tog inget formellt beslut.

Socialutskottet

Under år 2019 beviljades verksamheten inom socialutskottet statsbidrag efter ansökan inom sex olika områden. Sammanlagt uppgick erhållet belopp till 3,3 mnkr. Fram till mitten av maj 2020 hade ansökningar om riktade statsbidrag gjorts inom åtta områden. Samtliga ansökningar hade blivit beviljade vilket resulterat i totalt 2,6 mnkr.

Vi har granskat socialutskottets protokoll under år 2019 och år 2020 till och med juni. I april 2020 fick utskottet information om en överenskommelse som tecknats mellan staten och SKR om teknik, kvalitet och effektivitet med den äldre i fokus. Högsby kommun tilldelades 250 tkr vilket utskottet beslutade att använda till utbildningsinsatser i samband med införande av nytt verksamhetssystem inom äldreomsorgen med 220 tkr. Resterande medel beslutades att tilldelas pensionärsorganisationerna för utbildning i digital teknik bland äldre.¹

Vi har inte funnit att de statsbidrag som valts ut inom ramen för granskningen har behandlats av utskottet enligt protokollen. I intervju beskrivs att utskottet alltid får information om vilka statsbidrag som sökts och hur de är tänkta att användas.

Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen inte beslutar om ny eller utökad verksamhet som finansieras av statsbidrag. Det baserar vi på att bidragen inte ingår i driftbudgeten och inte beslutas i separata ärenden. Vi anser därmed att kommunstyrelsen på ett tydligare sätt bör ta ställning till bidrag som riskerar att permanenta verksamheten.

Vidare rekommenderar vi kommunstyrelsen att med hänsyn till de specialdestinerade statsbidragens omfattning för verksamheten begära en riskanalys som visar vilken beredskap som finns att på kort sikt hantera en avveckling av de kostnader som är kopplade till dessa statsbidrag.

Revisionsfrågan bedöms som ej uppfylld.

Finns tillförlitliga och säkra rutiner för uppföljning och rapportering av använt bidrag?

lakttagelser

Utbildningsutskottet

Den ekonomiska uppföljning av statsbidragen görs av utvecklingsstrateg, rektorer och skolchef tillsammans med ekonom i samband med regelbundna budgetuppföljningar. Eftersom statsbidragen redovisas med specifikt projektnummer kan de särskiljas i redovisningen och på ekonomiska rapporter.

Insatserna som statsbidragen har finansierats beskrivs även inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

I intervju beskrivs att utskottet och kommunstyrelse som huvudman får information om statsbidragen genom det systematiska kvalitetsarbetet, ekonomiska uppföljningar, delårsrapporter och årsbokslut.

¹ SU § 24/2020-04-23

Socialutskottet

Information om erhållna statsbidrag sammanställs i en excelfil som den förvaltningsövergripande ledningsgruppen har tillgång till. Ett utbetalat statsbidrag åsätts ett projektnummer varpå intäkten fördelas ut till respektive verksamhet. Sedan förs de kostnader som ska matchas mot statsbidraget på samma projektnummer. I intervju beskrivs att kostnaderna ibland är svåra att identifiera varför de förs om till projektnumret i efterhand.

Uppföljning av erhållna och utnyttjade projektmedel görs främst inför upprättande av delårsrapport per 31 augusti och årsredovisning per 31 december. Avstämningen visar vilka ej utnyttjade projektmedel som ska resultatföras och vilka som ska föras över till kommande period/år.

Av de statsbidrag som valts ut för djupare granskning har ingen del av bidraget nyttjats i augusti 2020. Det beror bland annat på att tid och resurser främst använts för att hantera pandemin. Under hösten kommer förvaltningen att genomföra en avstämning av om det är möjligt att använda bidragen under rådande förhållanden eller om hela eller delar behöver återredovisas till finansören som outnyttjade.

Vid presentation av budgetuppföljning till socialutskottet exkluderas ej utnyttjade projektmedel från redovisningen.

Bedömning

Vi bedömer att det delvis finns tillförlitliga rutiner för uppföljning och rapportering av använt bidrag. Inom båda utskottens förvaltningar ingår de specialdestinerade bidragen i den ordinarie processen för uppföljning av verksamhet och ekonomi inom förvaltningen och till kommunstyrelsen. Vi anser dock att redovisningen av de specialdestinerade statsbidragens påverkan på kommunstyrelsens ekonomi och verksamhet bör förtydligas.

Revisionsfrågan bedöms som delvis uppfylld.

Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/återredovisning till staten av riktade statsbidrag?

lakttagelser

Utbildningsutskottet

Det är den ansvarige handläggarens skyldighet att återredovisa statsbidraget, men utvecklingsstrategen mejlar en påminnelse när det börjar närma sig datum för återrapportering. Skolverket informerar om tidpunkten för återrapportering via mejl till den som är angiven som kontaktperson. Återredovisning av statsbidraget görs via Skolverkets hemsida. Den ansvarige handläggaren får stöd i återredovisningen av förvaltningens ekonom.

Om det finns anledning att tro att bidraget inte kommer att beviljas delvis eller i sin helhet sker en reservering av osäkert belopp. Det gäller till exempel statsbidraget för likvärdig skola där organisationen inte förmådde genomföra planerade insatser eftersom statsbidraget sammanföll med Skolverkets insatser för nyanländas lärande som löper under tre år. Reserveringen av ej utnyttjat belopp uppgick till 4,3 mnkr.

Socialutskottet

Samtliga specialdestinerade bidrag kräver någon form av återrapportering. Socialstyrelsen har ett standardformulär som ska fyllas i med en beskrivning vad bidraget har använts till. I vissa fall behöver beskrivningen vara mer detaljerad så att det till exempel framgår vilken arbetsmetod som valts eller hur många tjänster som bidraget har finansierat. Det är utsedd kontaktperson som bevakar att återrapporteringen blir gjord i tid. Controllern bidrar med uppgifter till den ekonomiska delen av rapporteringen.

Om Socialstyrelsen inte accepterar återrapporteringen meddelas kontaktpersonen med begäran om komplettering. I de fall Socialstyrelsen inte har några synpunkter på återrapporteringen får kontaktpersonen ingen återkoppling.

I intervju beskrivs att statsbidrag har rekviderats som har behövt betalas tillbaka. Det finns även risk att bidrag under år 2020 kommer att behöva betalas tillbaka eftersom det inte funnits tid att genomföra planerade åtgärder.

Bedömning

Vi bedömer att det finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering av riktade statsbidrag. Det baserar vi på att det finns ansvariga tjänstepersoner som bevakar datum för återrapportering och att vår granskning av utvalda statsbidrag visar att återrapportering lämnas in.

Revisionsfrågan bedöms som uppfylld.

Efterlevs riktlinjer och rutiner för ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning till staten?

Iakttagelser

Utbildningsutskottet

Det saknas ett formellt styrdokument som avser handläggning av specialdestinerade statsbidrag inom utbildningsutskottets förvaltning, men det finns en nedskrivna arbetsrutin från maj 2020.

Vi har tagit stickprov på hanteringen av tre olika statsbidrag som betalats ut under år 2018/2019 eller år 2020.

Bidraget **Lågstadiesatsningen 2018/2019**, från Skolverket, skulle användas för att anställa mer personal i de lägre årskurserna och ge lärare i förskoleklass och årskurs 1-3 mer tid för varje elev.

Inför läsåret 2018/2019 ansöktes om en förstärkning av personal med 4,3 tjänster med en prognos av oförändrat elevantal vilket motsvarade 2 270 582 kr.

Det ansökta beloppet beviljades i sin helhet. I september 2019 återredovisades bidraget till Skolverket. Av redovisningen framgår att personalförstärkningen motsvarat 4,4 tjänster, men att den uppnådda personalförstärkningen i förhållande till antalet elever var 2,97 årsarbetare eftersom det skedde en stor inflyttning av nyanlända elever i början av läsåret. Senare under läsåret skedde en utflyttning av elever vilket gjort att lärartätheten utslaget under läsåret blev högre än vad

redovisningen visade. Skolverket godkände redovisningen utan krav på återbetalning.

Bidraget **Läslyftet i förskolan 2018/2019**, från Skolverket, skulle användas för att frigöra tid för förskollärare så att de kunde handleda kollegor i Läslyftet.

I ansökan som gjordes i början av år 2018 angavs hur många handledare och deltagare som skulle delta i Läslyftet i förskolan och vilken nedsättning i tid de ville ha. Utifrån uppgifterna fattade Skolverket beslut om handledarbidrag. För Högsby kommun avsåg ansökan en nedsättning i tjänst med 10 %. I mars 2018 beviljades kommunen 51 000 kr.

Åtterrapporeringen till Skolverket gjordes i augusti 2019 och i februari 2020 godkände Skolverket redovisningen.

Statsbidrag för introduktionsprogram år 2020, från Skolverket syftar till att stärka utbildningen på gymnasieskolans introduktionsprogram.

Bidraget beviljades huvudmän som hade minst 15 elever på gymnasieskolans introduktionsprogram. I ansökan angav Högsby kommun att det fanns 53 elever vilket utgjorde 0,13 % av det totala elevantalet som samtliga huvudmän angivit. Beviljat belopp blev därmed 374 920 kr vilket utgjorde 0,13 % av 300 mnkr. Bidraget kommer att användas till att guida eleverna rätt, att stärka etableringen på arbetsmarknaden samt att finansiera omkostnader för elevernas praktik.

Under år 2021 kommer bidraget att behöva återredovisas. I redovisningen ska anges vilka insatser som genomförts under bidragsåret och vilka kostnader det medfört.

Socialutskottet

Det saknas ett formellt styrdokument som avser handläggning av specialdestinerade statsbidrag inom socialutskottets förvaltning. I intervju beskrivs att socialchefens ledningsgrupp är central både vad gäller att fatta beslut om ansökan av bidrag och hur bidragen ska fördelas i verksamheten.

Följande bidrag har valts ut för närmare granskning:

God och nära vård – en omställning av hälso- och sjukvården med fokus på primärvården 2020, 408 tkr

Bidraget baseras på en överenskommelse mellan Socialdepartementet och Sveriges Kommun och Regioner från januari 2020. Medlen utbetalades först till den regionala samverkan- och stödstrukturen (RSS) i respektive län och sedan till varje kommun utifrån befolkningsandel och antal patienter inom den kommunala hälso- och sjukvården (år 2018).

Bidraget ska användas till att utveckla förutsättningarna på arbetsplatserna, till exempel stödja hälsofrämjande och hållbar arbetsmiljö och stärka förutsättningar för ledarskapet samt att utbilda vårdens framtida medarbetare, till exempel genom att stärka kompetensutvecklingen för medarbetarna utifrån verksamhetens behov och tillvarata kompetens hos personer med utländsk bakgrund.

Åtgärderna ska redovisas till Socialstyrelsen genom RSS i respektive län utifrån ett

frågeunderlag. En delredovisning ska göras senast den 30 september och en slutredovisning ska ske senast den 31 mars 2021. Delredovisningen ska innehålla genomförda och planerade insatser samt identifierade utmaningar för det fortsatta arbetet.

Motverka ensamhet bland äldre och för ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom 2020, 516 tkr

Statsbidraget får användas för att motverka ensamhet bland äldre och att öka kvaliteten i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom. Enligt villkoren avgör varje kommun hur medlen kan anpassas till lokala prioriteringar och behov inom det syfte som anges.

Godkända ombud kan rekvirera medlen senast den 31 oktober 2020 via Socialstyrelsens e-tjänst. Medlen betalas ut löpande efter att rekvisitionen har kommit in.

Åtterrapporering till Socialstyrelsen ska ske senast den 28 februari 2021 via ett åtterrapporeringsformulär som kommer att innehålla frågor om hur mycket stimulansmedel som använts, till vilken eller vilka målgrupper samt till vilken eller vilka verksamheter. Medel som inte använts enligt villkoren ska återbetalas till Socialstyrelsen.

Statsbidrag för att stärka bemanningen inom den sociala barn och ungdomsvården 2019, 1 286 tkr

Statsbidraget fördelas per kommun utifrån faktorerna uppskattat antal ärenden i barn- och ungdomsvården 2018, andelen uppds kattade ärenden i barn- och ungdomsvården av befolkningen 0-20 år 2018 samt andel av befolkningen som saknade treårig gymnasieutbildning 2017.

Syftet med statsbidraget är att öka antalet socialarbetare, att öka antalet arbetsledare smat att öka antalet administratörer för att frigöra tid för socialsekreterare eller arbetsledare i deras arbete med myndighetsutövning. Medlen får inte användas till att finansiera inhyrda tjänster via bemanningsföretag. Syftet är att bygga upp stabilitet och kontinuitet i den ordinarie verksamheten.

Godkända ombud kan rekvirera medlen senast den 1 juni 2019 via Socialstyrelsens e-tjänst. Medlen betalas ut löpande efter att rekvisitionen har kommit in.

Åtterrapporering till Socialstyrelsen ska ske senast den 6 februari 2020 via en ekonomisk redovisning och ett frågeformulär som skickas ut via mejl till angiven kontaktpersoner. Medel som inte använts eller som inte använts i enlighet med angivna villkor ska återbetalas till Socialstyrelsen.

Vi har tagit del av åtterrapporeringen som gjorts inom den utsatta tiden, februari 2020 och på avsedd blankett. Av dokumentet framgår att bidraget möjliggjort att tillfälligt låna in socialsekreterare, arbetsledare och administratör, som redan tidigare hade fast anställning inom andra delar av individ- och familjeomsorgen, för att stötta upp inom enheten "Barn och familj". Den stärkta bemanningen har medfört en förbättrad

arbetsmiljö vid vakanser och arbetstoppar. Trots bidraget har bemanningen fått kompletteras med konsult under korta perioder. Enligt åiterrapporteringen har hela bidraget använts. Rapporten är underskriven av IFO-chefen.

Bedömning

Vi bedömer att riktlinjer och rutiner i allt väsentligt efterlevs för ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning till staten. Det baserar vi på att granskningen av utvalda statsbidrag visar att hanteringen har skett i enlighet med de riktlinjer som gäller för bidragen och de interna rutiner som upprättats inom respektive förvaltning.

2020-10-

Caroline Liljebjörn

Uppdragsledare/Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Oskarshamns kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 25 mars 2020. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Ankom: 2020-10-29 Ärende: KU.2020.270 Handling: 250438